

Onderwerp

Memo straatnaamgeving Dorpensingel

Opsteller**Programma**

Cultuur en Cultureel erfgoed

Behandeldatum

18-03-2025

Portefeuillehouder

T.F.A. van Elferen

Inleiding

Er is een uitgebreid proces doorlopen waarbij de projectmanager Dorpensingel, de historische kringen en de ambtenaren van beide gemeenten Nijmegen en Lingewaard nauw hebben samengewerkt om tot een aantal opties voor een straatnaam voor de nieuwe verbindingsweg (thans nog Dorpensingel genoemd) tussen het Keizer Augustusplein (gemeente Nijmegen) en de Zandsestraat in Bemmelen (gemeente Lingewaard) te komen. Na een grondige verkenning van historische persoonsnamen, veldnamen en landschapsnamen zijn er twee mogelijke straatnamen overgebleven. Er moet een keuze gemaakt worden tussen deze twee namen.

Omdat een deel van de weg in de gemeente Lingewaard ligt zal ook het college van Lingewaard hierover een besluit nemen. Bij ons neemt de raad het besluit.

Er liggen daarom 2 vragen ter bespreking voor:

1. Welke straatnaam heeft onze voorkeur:
Keizerin Beatrixsingel of Keizerin Theophanuweg?;
2. Hoe leggen we het besluit aan de gemeenteraad voor?

Figuur 1: Schetsmatige weergave van de nieuwe verbindingsweg (bron: SOK/ROK)

Vraagstuk 1: naamkeuze

In dit memo staat de keus tussen twee namen voor de Dorpensingel centraal:

1. Keizerin Beatrixsingel
2. Keizerin Theophanuweg

Welke van beide opties heeft de voorkeur?

Voor beide naamopties gelden een aantal dezelfde argumenten:

- Ze passen goed bij zowel het gebied Nijmegen als het gebied waar Lingewaard tegenwoordig is.

Rondvraagmemo ter bespreking

- Het zijn vrouwenamen. Vanwege de achtergestelde positie van vrouwen in straatnamen heeft een geschikte vrouwennaam de voorkeur.
- Bovendien sluiten beide namen aan op de straatnamen in Nijmegen ten westen van de 'Dorpensingel', omdat die vernoemd zijn naar vorsten en edelen.

Daarnaast zijn er ook verschillen:

	Argumenten voor	Argumenten tegen
1. Keizerin Beatrixsingel Beatrix I van Bourgondië (± 1140-1184) was vanaf 1148 gravin van Bourgondië, vanaf 1156 Rooms-Duits koningin, en vanaf 1167 keizerin van het Heilige Roomse Rijk. Zij was de vrouw van keizer Frederik I Barbarossa (1122-1190).	- De naam is goed te spellen en uit te spreken. - De weg ligt dichtbij de weg die vernoemd is naar haar zoon: Hendrik VI. - De wethouder van Lingewaard is voor deze optie. Met deze keuze zouden Lingewaard en Nijmegen op 1 lijn zitten.	- Verwarring met voormalig koningin Beatrix, waardoor mogelijk misstanden ontstaan.
2. Keizerin Theophanuweg Theophanu (± 960-991) was keizerin van het Heilige Roomse Rijk, een rijk waartoe in de tiende eeuw ook de gebieden van het huidige Nederland behoorden, inclusief de regio's van Lingewaard en Nijmegen.	- Sterke binding met Nijmegen. (St. Nicolaaskapel en ze is hier overleden).	- De naam is lastig te spellen en uit te spreken, wat tot praktische problemen kan leiden. - De wethouder van Lingewaard is tegen deze optie. - In Lingewaard komen adressen aan de te benoemen weg.

Afweging

1. Vanuit naamgeving is er een voorkeur voor keizerin Beatrix, omdat die naam beter te spellen is. Verder heeft de wethouder van Lingewaard al ingestemd met deze optie. Dat betekent dat bij de keus voor Theophanu opnieuw afgestemd moet worden met Lingewaard. Als de naam Theophanu niet gebruikt wordt voor de Dorpensingel kan die naam eventueel nog ergens anders worden gebruikt. Zoals op het Valkhof. Al is daar hooguit ruimte voor een pad. Er is in 2024 een naamsuggestie binnengekomen om Theophanu op het Valkhof te vernoemen.
2. Vanuit cultuurhistoriebeleid is er een voorkeur voor keizerin Theophanu, omdat zij veel voor Nijmegen heeft betekend. Op het moment dat de nadruk ligt op het lastig spellen van de naam, is het ook moeilijk om de naam ergens anders te gebruiken.

Advies

1. Te kiezen voor 1 van de twee opties.
2. Deze optie voor te leggen aan de raad.

Vraagstuk 2: voorstel aan de raad

Opties

Er zijn drie opties hoe we een besluit over de straatnaam aan de raad kunnen voorleggen.

Bij alle drie de opties is het nodig om de keuze af te stemmen met de gemeente Lingewaard.

	Argumenten voor	Argumenten tegen
1. De raad één van beide straatnamen voor te stellen, zonder de andere optie te noemen.	- Er is een duidelijke keuze. - Stel dat de keus op Keizerin Beatrix valt, dan kan Theophanu eventueel nog op een andere plek in Nijmegen gebruikt worden.	
2. De raad de keuze laten maken tussen Keizerin Beatrixsingel en Theophanuweg.	- De raad kan beide opties wegen.	- De argumenten tegen Theophanu (met name de moeilijke spelling), kunnen betekenen dat deze naam nergens in Nijmegen gebruikt kan worden.
3. De raad één van beide straatnamen voor te stellen, waarbij ook de andere optie bekend is.	- Zo wordt duidelijk hoe de colleges van Nijmegen én Lingewaard nagedacht hebben over de twee opties.	- De argumenten tegen Theophanu (met name de moeilijke spelling), kunnen betekenen dat deze naam nergens in Nijmegen gebruikt kan worden.

Afweging

Als we de keuze aan de raad laten dan verwachten we feitelijk dat Lingewaard de keuze van Nijmegen volgt. Daarnaast heeft het voorstellen van één optie zonder de andere te noemen als voordeel dat we de andere naam nog ergens anders kunnen gebruiken en de kans is dan kleiner dat de raad het voorstel wijzigt en we daardoor niet naar Lingewaard terug hoeven.

Advies

1. Te kiezen voor optie 1.

Advies aan het college om een voorstel bij de raad neer te leggen en de keuze niet vrij te laten. Doe je dat wel dan vraag je Lingewaard namelijk de keuze van Nijmegen te volgen en dat is niet zo collegiaal.

Twee voordelen om de andere naam niet te noemen in het college- en raadsvoorstel:

- Als voor Beatrix wordt gekozen, hoeven we de tegenargumenten voor Theophanu niet te noemen. De naam kan dan nog ergens anders worden gebruikt, bijvoorbeeld in het Valkhof.
- De kans is kleiner dat de raad dit voorstel wijzigt, waardoor we niet terug hoeven naar Lingewaard.

Vervolg

- Nijmegen: In gemeente Nijmegen wordt een college- en raadsvoorstel opgesteld, waarbij de gekozen straatnaam ter besluitvorming aan de gemeenteraad wordt voorgelegd. Omdat het vaststellen van straatnamen in Nijmegen tot de bevoegdheid van de raad behoort, zal de raad hierover een besluit nemen.
- Lingewaard: Zodra de straatnaam in Nijmegen is vastgesteld, wordt een collegevoorstel opgesteld en ter goedkeuring voorgelegd aan het college van Lingewaard, aangezien in deze gemeente de bevoegdheid tot het vaststellen van straatnamen bij het college ligt.
- Op deze wijze komen beide gemeenten tot een gezamenlijke vaststelling van de straatnaam.

Bijlage

- Dorpensingel - Oost

Afdeling, naam, telefoonnummer

PI70, [REDACTED] [REDACTED]
